

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΑΤΟ

Ίδιοκτήτης: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, αρ. 4, ΑΘΗΝΑ

Συνδρομή χρονιάτικη: Για την Ελλάδα και την Κρήτη αρ. 10. Για το εξωτερικό φρ. χρ. 12.50.—Για τις επαρχίες δεχόμαστε και τριμήνες συνδρομές (αρ. την τριμηνία).—Κανένας δε γράφεται συνδρομητής α δεν προπληρώσει την συνδρομή του.

20 λεπτά το φύλλο. — Τα περιουμένα φύλλα πουλιούνται στο γραφείο μας διπλή τιμή.

Βρίσκεται στην Αθήνα σ' όλα τα κιόσκια, και στις επαρχίες σ' όλα τα πραχτορεία των Εφημερίδων.

Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ

Γ.

Ἄς υποθέσουμε πῶς τὸ Τριπολίτικο ζήτημα καὶ τὸ Κρητικὸ λύθηκαν. Τάχα μ' αὐτὸ θὰ ἡσυχάσει ἡ Τουρκία; Ὁχι βέβαια. Τὰ πολλὰ ἔθνη ποὺ εἶναι συσσωματωμένα μέσα της, ὅσο πιὸ καθαρά καταλαβαίνουν τὸν ἑαυτὸ τους, καὶ ὅσο δὲ βρίσκουν στὸ Τούρκικο κράτος μέσα τοὺς ὅρους ἐκείνους ποὺ τοὺς χρειάζονται γιὰ νὰ προκόψουν πρὸς ἑκάθε εἶδος προκοπῆς, τόσο γίνονται πιὸ ἐχθρικά πρὸς τὸ κράτος αὐτὸ καὶ πρὸς ἐκείνους ποὺ τὸ διαφεντεύουν, τόσο ριζώνουν μέσα τους καὶ θεριεύουν οἱ χωριστικοὶ πόθοι. Τοῦτο γίνεται πολὺ περισσότερο τώρα παρά, ἂς ποῦμε στὸ 17ο καὶ στὸ 18ον αἰῶνα, γιὰτὶ στὸ ἀναμεταξύ ἔχουν σχηματιστεῖ, στὸ 19ο, κράτη ἐθνικὰ γύρω στὴν Τουρκία καὶ ἀπὸ τὰ ἴδια της τὰ σπλάχνα βγαλμένα. Τὰ μισὰ ἔθνη ἀπὸ τὰ ὅσα ἔχουν ἀπομείνει μέσα στὸ Τούρκικο τὸ κράτος ἔχουν «ἀδελφούς ἐλεύτερους» καὶ ὅσο βλέπουν πῶς ἐκεῖνοι εἶναι ἀνεξάρτητοι πολιτικῶς καὶ αὐτόνομοι, τόσο τοὺς ἔρχεται καὶ αὐτῶν ἡ ὁρμή νὰ γίνουν σὰν καὶ κείνους. Ἡ τυραννία δὲν εἶναι τώρα περισσότερη καὶ βαρύτερη στὴν Τουρκία παρ' ὅσο εἶτανε στοὺς περασμένους αἰῶνες. Εἶναι μάλιστα ἀληθινὰ πολὺ ἐλαφρύτερη, μὰ ἴσια ἴσια γι' αὐτὸ καὶ πιὸ ἀνυπόφορη, γιὰτὶ μὲ τὸ νὰ μὴ βαραίνει τόσο πιὰ ἐπάνω τους, τοὺς δίνει τὴν ἐλπίδα πῶς μποροῦν νὰ

τὴν ξεφορτωθοῦν εὐκολότερα καὶ ἔτσι δὲν τὴν ὑποφέρουν τόσο ἡσυχὰ καὶ ὑπομονετικά.

Ὡς τόσο αὐτὲς οἱ χωριστικὲς τάσεις πρῶτ' ἀπ' ὅλα δὲ φανερόνονται τὸ ἴδιο δυνατὲς σ' ὅλα τὰ ἔθνη τῆς Τουρκίας, εἴτε γιὰτὶ σ' ὅλα δὲ μορφώθηκε μὲ τὴν ἴδια ἔνταση ἡ ἐθνικὴ συνείδηση, εἴτε γιὰτὶ ὅλα δὲν ἔχουν γειτονικοὺς «ἐλεύτερους ἀδελφούς» ποὺ νὰ τοὺς χρησιμεύουν γιὰ παράδειγμα ποὺ νὰ τραβάει. Ἐπειτα αὐτὲς οἱ τάσεις σ' ὅλα τὰ ἔθνη τῆς Τουρκίας μπορούσαν κάμποσο νὰ ἐξουδετερωθοῦν μὲ καλλίτερους ὅρους ζωῆς μέσα στὸ ἴδιο τὸ Τούρκικο τὸ κράτος.

Αὐτὸ λοιπὸν ἴσια ἴσια θὰ ἔπρεπε ἡ Τουρκία νὰ μπορέσῃ νὰ καταφέρει, νὰ δώσει δηλαδὴ στοὺς λαοὺς τῆς Αὐτοκρατορίας καλλίτερους ὅρους ζωῆς, καλλίτερη διοίκηση, καὶ ἔταν λέγω καλλίτερη διοίκηση ἐννοῶ ἐθνικὴ ἀναγνώριση καὶ δικαιοσύνη καὶ ἰσότητά ὅσο γίνεται πρὸς ἀμερόληπτη.

Καὶ ἂς πάρουν παράδειγμα οἱ Τοῦρκοι τὴν Αὐστρία. Καὶ καὶ ὑπάρχουν, ἂς ποῦμε, Σέρβοι, μὰ οἱ Σέρβοι τῆς Αὐστρίας οὔτε τῶσδε ποτὲ μὲ τὸ νοῦ τους νὰ συγχωνευτοῦν μὲ τὸ βασίλειο τῆς Σερβίας, ἐνῶ τὴν ἴδια ὥρα οἱ Σέρβοι τῆς Παλιάς Σερβίας στὴν Τουρκία κάνουν τὸν κόσμο ἄνω κάτω γιὰ νὰ κολλήσουν τὸν τόπο τους καὶ τὴν ὑπαρξή τους στὸ Σερβικὸ βασίλειο. Οἱ Σέρβοι τῆς Αὐστρίας δὲν ἐπαψαν νὰ εἶναι Σέρβοι ὅσο καὶ νὰ βρίσκονται συσσωματωμένοι μὲ τὴν Αὐστρία. Τὸ δικαίωμα τῆς ἐθνικῆς αὐθυπαρξίας τὸ ἐξασκοῦν ὁλόκληρο στέλνοντας βουλευτὲς Σέρβους στὴν Αὐστριακὴ βουλὴ καὶ ἔχοντας τοπικὴ δίκαια δική τους, παιδεία σερβικὴ, τὴ σερβικὴ γλῶσσα στὰ δικαστήρια καὶ στὴ διοίκηση καὶ ἄλλα τέτοια. Μόνον ποὺ δὲν ἔχουν πολιτικὴ αὐθυπαρξία, μὰ δὲν τοὺς νοιάζει καὶ πολὺ, ἀφοῦ μὲ τὰ δικαιώματα ποὺ ἀπολαβαίνουν (ἐθνικὴ αὐθυπαρξία καὶ ἰσοπολιτεία), ζοῦν καὶ προκόπτουν ὅσο μποροῦν σὰν κοινωνία καὶ σὰν ἔθνος.

Τὸ παράδειγμα τοῦτο ἔπρεπε νὰ μιμηθοῦν καὶ οἱ Τοῦρκοι, καὶ θὰ τὸ μιμηθοῦν σίγουρα ἂν εἶναι ἄξιοι νὰ διατηρήσουν τὸ κράτος τους. Ἀλλοῦς θὰ γίνουν χίλια κομμάτια. Καὶ ὡς τώρα τουλάχιστο δὲν τὸ ἀπόδειξαν πῶς εἶναι ἄξιοι νὰ κυβερνήσουν τὸν τόπο τους ὅπως κυβερνᾷ τὸ δικό της ἡ Αὐστρία. Φιλελεύτερο πολίτευμα διάλεξε νὰ πάρει καὶ ἡ Τουρκία ἀπὸ τὰ 1908, μὰ γιὰ νὰ εἶναι ἀληθινὰ φιλελεύτερο ἔπρεπε νὰ φανερώσει καὶ πρὸς τὰ ἔθνη τῆς φιλελεύτερο πνεῦμα, ἐνῶ βλέπουμε ὁλότελα τὸ ἀντίθετο πῶς κάνει. Καὶ κείνα τὰ δικαιώματα αὐθυπαρξίας καὶ κάποιας ἐθνικῆς αὐτοδιοικήσεως ποὺ εἶχαν καὶ μὲ τὴν ἀπολυταρχία τὰ ἔθνη καὶ αὐτὰ τὰ πολεμᾷ. Ὅχι νὰ τοὺς δώσει καὶ πολιτικὰ δι-

καιώματα ίσα με κείνα που έχουν οι Τούρκοι. Το φιλελεύτερο πολίτευμα έπρεπε πρώτα πρώτα να αναγνωρίσει και να επικυρώσει τα εθνικά δίκαια που τόσους αιώνες με τον τύπο των «προνομίων» αναγνώριζαν οι απολυταρχικοί Σουλτάνοι, και έπειτα να παραχωρήσουν, όπως το γράφει δα και το θωμανικό σύνταγμα, και ίσα πολιτικά δικαιώματα σ' όλα τα έθνη αδιάφορο τι θρησκεία και τι γλώσσα έχουν.

Ίσως το νέο κόμμα που σχηματίστηκε φανεί πιο έξυπνο δηλαδή πιο πολιτικό και δώσει σ' όλα τα έθνη της Τουρκίας εκείνο που τους ανήκει (εθνική αὐτοπαρξία), και κείνο που γράφει το σύνταγμα (ισοπολιτεία).

Στο πρώτο μου άρθρο για τη «θέση της Τουρκίας» μπορεί κανένας που δεν καλοξέρει τα πράματα της Ανατολής να βρει μιάν αντίφαση. Λέγω δηλαδή στην αρχή πως οι Νεότουρκοι του κοιτάτου σὰ φιλελεύτερο κόμμα που ήθελε να είναι, μπορούσε να στηρίξει την Τουρκία αντί να τη σείσει. Και παρακάτω λέγω πως το νεοσύστατο κόμμα επειδή έχει *συντηρητικά* στοιχεία μέσα του παρουσιάζει περισσότερες πιθανότητες επιτυχίας. Όποιος όμως καλοξέτασε τα πράματα τα ανατολικά, εύκολα θα ξεδιαλύνει τί ήθελα να πω μ' αυτές μου τίς φαινομενικά αντιφατικές βεβαιώσεις. Το συνταγματικό πολίτευμα είτε το διαφεντεύουν φιλελεύτερα κόμματα είτε το κυβερνούν συντηρητικά, είναι αναγκαστικά πιο φιλελεύτερο από την απολυταρχία των Σουλτάνων. Αλλά στην Τουρκία ενώ το αληθινά φιλελεύτερο κόμμα θα έπρεπε να αναγνωρίσει στα έθνη της αὐτοπαρξία και ισοπολιτεία, το συντηρητικό θα περιορίζονταν να αναγνωρίσει μόνο το πρώτο και σιγά σιγά, ύστερα από πολλά παλέματα και ανταγωνισμούς, και το δεύτερο ίσως. Και αυτό θα ήταν καλλίτερο παρά να διοικεί την Τουρκία ένα ψευτοφιλελεύτερο κόμμα σαν το κοιτάτο που δεν είναι άλλο παρά μιὰ απολυταρχική ολιγαρχία χειρότερη και από την ίδια απολυταρχία των Σουλτάνων, γιατί ενώ το απολυταρχικό πολίτευμα ποτέ δεν έπαψε να αναγνωρίζει την εθνική αὐτοπαρξία και κάποια εθνική αυτοδιοίκηση, όσο και να μὴ θέλησε να δώσει πολιτικά δικαιώματα στα άτομα του έθνους που κυριαρχούσε και στα άλλα έθνη που αναγνώριζε, το ολιγαρχικό πολίτευμα των Νεοτούρκων προσπάθησε και προσπαθεί και τώρα ακόμα με τυραννικές μονοκοντυλιές να σφύσει τις εθνικές διαφορές, να ισοπεδώσει τα έθνη (πράμα αδύνατο) και να μὴν παραχωρήσει κιόλα και στα άτομα των ισοπεδωμένων εθνών, ούτε και σ' όλα τα άτομα του έθνους που κυριαρχεί, τα πολιτικά δι-

καιώματα που ή ολιγαρχία τα κρατεί για λογαριασμό της μόνο.

Μ' ένα συντηρητικό κόμμα στα πράματα θα απόμεναν στα έθνη εκείνα τουλάχιστο τα δικαιώματα που είχαν και τον καιρό της απολυταρχίας των Σουλτάνων, ενώ με το τωρινό ψευτοφιλελεύτερο κοιτάτο όχι μόνο άλλα δικαιώματα (τα πολιτικά) δὲν απόχτησαν τα έθνη, μὰ ούτε και κείνα που πρώτα τα είχαν εξασφαλισμένα, τώρα δὲν τα απολαβαίνουν ελεύτερα.

Το χειρότερο πολιτικό λάθος των Νεότουρκων του κοιτάτου δὲν είναι που δίνουν ισοπολιτεία στους λαούς παρά πως ύπονομεύουν και τις εθνικές ελευτερίες.

Και επειδή το νέο κόμμα, που κι αυτό λέγεται φιλελεύτερο, θα είναι συντηρητικό τουλάχιστο όσο για την εξακολούθηση της αναγνώρισης των εθνικών ελευτεριών, γι' αυτό τα έθνη της Τουρκίας μ' αυτό το κόμμα θα έχουν συμφέρο να συνεργαστούν και αυτό να φέρουν στην έξουσία, μήπως αυτό καταφέρει και βαστάξει την Τουρκία σαν κράτος εξασφαλίζοντας την προκοπή κάθε ομάδας εθνικής και κάθε ατόμου. Και όταν το κάθε άτομο ιδεί χαίρει από την Τουρκία, ας είναι βέβαιαι οι Τούρκοι πως δὲ θα παρασέρονται πια τόσο εύκολα από εθνικά ιδανικά, ούτε θα γυρεύει διαζύγιο από το κράτος το Τούρκικο, ούτε αυτό το ίδιο το άτομο ούτε ή εθνική ομάδα όπου ανήκει.

ΙΔΑΣ

Ο ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ (*)

Β. ΕΣΟΔΑ

Αυτά είναι με ειλικρίνεια και μετριοφροσύνη ύπολογισμένα κατ' αντίθεση προς την παλαιότερη συνήθεια να παρασταίνονται έξογκωμένα. Τα έσοδα από έμμέσους φόρους και ιδίως τελωνειακούς δασμούς λογαριάζονται κατὰ 4.900.000 δρχ. λιγώτερο και αυτό οφείλεται κυρίως στην ελάττωση του δασμού της ζάχαρης, υποθέτουμε όμως ότι εδὼ ή μετριοφροσύνη και ή ειλικρίνεια μετεβλήθη σε απαισιοδοξία, ότι δηλ. μπορούσαν να σημειωθούν τα έσοδα από τελων. δασμούς σε μεγαλύτερο ποσό, μάλιστα όταν λάβουμε υπό σημείωση το δρόμο που πήραν προς τα επάνω τα έσοδα αυτά τον τελευταίο καιρό και το χτύπημα που θα υποστή το λαθρεμπόριο της ζάχα-

(*) Η αρχή στο περασμένο φύλλο.